

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . 2-50 ар. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Русини в XIX. століттю.

(Огляд в пtiчiм леті.)

(Далі.)

Якнебудь в поглядах української громади, скупленої в кружку петербурської «Основи», добачаємо ще доволі хиткості і неясности що-до питання українсько-рускої інтелігенції і письменства, все-ж таки деякі з тої громади вибивали ся своїми поглядами висше понад погляди більшости, ішли значно в перед і гляділи на ті всі питання з ширшого виднокруга. Коли українська громада почула потребу двинути культурно галицьких Русинів, то мусіла дійти відтак до того погляду, що не тільки треба змагати до просвіти народу, але й до збереження і двигнення єго народности, а се можна досягнути всестороннім розвитком письменства в народній мові (не лише для «домашнього обіходу»), котра погінна також стати навуючою не лише в родині, але і в школі, в церкві (в проповіді і науках) і в публичнім життю. До такого погляду мусіли дійти сі Українці, що своїми очима глянули на відносини галицьких Русинів; тимто й бачимо, що Куліш, відтак Нечуй-Левіцький, а за ними інші своїми творами, печатаними особливо в галицьких видавництвах, показали пригідність українсько-рускої мови не лише для елементарної науки, але й до літературно-артистичних і научних писань. Наступила тепер черга, писав Куліш, перепроводити українсько-руске слово через поетичні тво-

ри великих народів і через філософічну, оперту на природовіданню науки. І справді переклади творів Гомера, Шекспіра і ин., св. Письма, а також історично-наукові і літературно-критичні писання Куліша, Левіцького-Нечуя і ин. виявили велике багатство і красу нашої мови і пригідність єї до найвисшого зросту і розвитку. Вже і Костомарів, котрий на початку 60-их років в «Мысляхъ Южноросса» уважав ще сьмішним і немсжливим переклад Момзенів історії Римської і т. п. почути на початку 80-их років т «Вѣстнику Европы» про «Задачу українской интеллигенции» формулював уже троха иначе свої погляди супротив наглядних подій. «Єсть дві дороги, писав Костомарів, котрими може она (інтелігенция) виказати свою діяльність. Перша дорога — знакомити інтелігентну суспільність так артистично-науковими творами з народним житєм у всіх єго проявах; друга дорога — підносити духовий виднокруг самого народа, подаючи єму в приступній для него формі загальнолюдске знанє». Він висловлює вправді дальше бажанє «бачати українсько-руску мову вповні розвитою до такого ступня, щоби нею без натягання можна передавати всі скарби культурного письменства», однак все ще більшу вагу кладе на елементарне письменство, а що-до научного до раджує змагати festina lente. Але що-до української інтелігенції, сконстатувавши, що значна єї частина змоскончила ся, уважає Костомарів неумістним заохочувати єї і змагати до того, щоби она вернула до

народности своїх предків. Він вдоволяє ся з єї боку для українського питання становищем «пассивной невраждебности». Тим способом Костомарів апробував т. зв. «українофільство», замість того, щоби оно перемінило ся в справдешне українофільство, в свідому своєї народности суспільність українську.

Найновіша історія виказала нам, що у найкультурніших народів наслідком історичних обставин і всяких впливів найвисша верства або зовсім відчужила ся, або навіть стала ворожою супроти своєї давньої народности. Але й се відомо, що н. пр. в Німеччині, де найвисші класи суспільности були французили ся, ціла громада найгеніяльнійших письменників кінця XVIII. і початку XIX. ст. трудилася над тим, щоби ті класи довести до народної свідомости. Те саме досягнули й Чехи, а в часті Хорвати та Серби приєднанем найвисшої своєї верстви для народної ідеї і освідомленем єї.

Тимто не могло вистарчити таке становище, яке вказував Костомарів, щоби плекати передовсім елементарну науку, але показувала ся конечна потреба розвивати і свою літературу для інтелігенції, літературу, в котрій би українська інтелігенция могла бачити не лише вірний образ свого люду, але й себе саму, свою народність в минувшині і сучасности, зрозуміти свої задачі, почути ся одноцільною із своїм народом, почути в собі силу і спроможність до культурної праці для самої себе і цілого народу.

ВЛАДИСЛАВ ОРКАН.

НІЧ.

(в однім актї.)

(Далі.)

МАЧОХА (торкає рукою пасерба).

Антоху, спиш?

— Як і ти...

— Бо вже час...

(Антон дивить ся на зьвізди.)

До сьвіту недалеко...

— Іще не одна ніч...

— Слухай!

(Пристрасно.)

Нині — або віколи!

(присуваєть ся та шепче.)

Вона там пильнує — може спить — вогонь горить сам... Нема нікого — не бій ся... кождий знає, що смерть ходить по людях...

(Шепче раз-у-раз тихше та невпразнійше. Чути слова: «Антошка» — «наша кривда» та «месть» і знов той самий упрямий, ледви чутний шепіт.)

— Ні, не прощу!

(Пасерб схоплюєть ся — до мачохи.)

Не йди, доки сова не загудить...

— Далекі?

(щезає між ялівцями.)

(Мачоха сїдає — докидає дров до ватри — хрестить ся кілька разів та шепче молитви. По хвилині випуряєть ся із ялівців задихана, згорблена постать старого газди. Стає псаза плечима сестер та кашлає глухо. Сестри схоплюють ся.)

— Мариню! Сьвят, сьвят, сьвят!

— Чого боїте ся?

— Чорти носять вас по ночі, чи що?

ЗОНЯ. Я думала, що дик.

ГАЗДА (понура). Не треба спати, як дозираєть ся — не треба спати...

(Сїдає при ватрі по лівім боці та вптаєть ся із мачохою. Сестри посїдали також. Він дивить ся на них, хитає головою та каже):

Так, так Мариню... Прожени і ти свого батька з хати, як віддаш ся... йде... най страшить людей по ночі... Яка користь в хаті із старого діда, як не може робити? Виховав тебе — то піджди, най запише іще ґрунт, а потім...

— Мариню!

— Що?

(починає плакати.)

ГАЗДА (дивить ся на неї).

Я знаю, що ти не така... але і моя була не така, доки не віддала ся... Ой не така була, ні...

(По хвилі.)

Га, ну, дарма... Така видно була судьба й буде.

(Дивить у ватру. Мариня втихомпирюєть ся, Голоси долітають з далека — по хвилі.)

— Мариню!

— Що?

— Антошка нема вже...

ГАЗДА (до мачохи).

І вас біда так жене?

МАЧОХА. Гірше, як біда...

ЗОНЯ (до Марині).

Планетники вічні...

ГАЗДА (до мачохи).

Чого маєте журити ся?... Тільки нас тут, що і там...

(показує на небо.)

Нема що заваджати иньшим. Вони

там порадять собі самі... Молоді вони є, доки є, най роблять, най газдують...

МАЧОХА (з давленою злостю).

Най газдують...

ГАЗДА. А небаром вже не будуть мати на чім...

(по хвилі.)

Не можна й дивувати ся, що люди гірші... Один випихає одного, бо їм тісно, раз-у-раз тіснійше... Так, таки так. І давнійше, за моєї памяти були лихі роки... Але бо й газдів було меньше. Один поратував радо одного та поміг, бо мав з чого, аякже... Землі було чимало — ліків не бракувало також...

(Чути з далека сопівки та сьпів з поляни.)

«Гей!... То жите, жите було!

Казав старий тато:

Десь і сонце лїпше грїло

Й хлїб родив богато...»

(гомін відбиваєть ся тричі.)

ГАЗДА. Тямлю... Мій батько випасав шість пар волів... овець мав яких триста...

(Сопівки та сьпів з поляни.)

«Гей!... То часи, часи були!

Ми їх не зажили —

Рік за роком нам мчнає,

Пре нас до могили...»

(гомін відбиваєть ся тричі.)

ГАЗДА (дивить ся задуманий у ватру, потім обтирає сльози рукавом та шепче).

Милий наш Боже!... Милий наш Боже!... До чого се дійшло, до чого... На який то нужденний кінець чоловікови...

(Конець буде.)

Одною з найперших задач мусить отже бути — вивести українську інтелігенцію з хибного зрозуміння її становища, довести її до того, щоби полишила роллю «українофільства», а стала справді українською, свідомою національною інтелігенцією, котра би уміла й хотіла служити своєму народові і передувала в єго культурному розвитку і поступі. Она повинна порозуміти, що зможемо наш нарід тоді найкраще оживити і довести до культурного розвитку й поступу, коли будемо розвивати українсько-руську народність в усіх напрямках культури, коли будемо пособляти всім талантам і природним богатствам душі нашого народу. Ми повинні не лише користувати ся всіми скарбами новочасної культури чужої, але й розвивати нашу народність, нашу питому літературу й науку в рідній мові, а головним осередком сеї роботи народної повинна бути свідомість своєї народності українська інтелігенція.

Певно, що значний указ з 1876 року і інші важкі перепони стають в дорозі свідомому розвитку української народності й письменства, однак тим огнищем, де ніяка цензура, ніяка заборона не має приступу і ваги — є семья, родина. Там треба класти міцні підвалини, на котрих опре ся несхитна і ясна свідомість народна, там треба плекати і піддержувати сеї вічний огонь любови своєї рідної мови й народності. Треба признати, що в тім напрямі в останніх десятках літ дещо поправило ся, але багато ще остає зробити, щоби на Україні семья, родина була не «українофільською» а справді українською що-до мови, народності і повної національної свідомости. Се є найважніша, найперша кардинальна заповідь для української інтелігенції.

Так само можна сконстатувати великий поступ у виробленню поглядів на задачу й потребу українсько-руського письменства в найширшій розуміню слова. Коли в перших літах 60-их років проявляли ся ще серед перших світочів української інтелігенції хиткі і неясні погляди, коли в сімдесятих роках все ще між ними були поважні сумніви що-до збереження української народності і можливости українського письменства в науковім напрямі, коли навіть в половині 80-их років Ол. Барвінський, розпочинаючи видаване «Рускої Історичної Бібліотеки» стрічав ся серед українських письменників з сумнівами в можливість такої роботи, то вже з почином 90-тих років показало ся, що можлива наукова робота в різних галузях науки на українсько-руській мові, що до тої роботи найшло ся дуже поважне число письменників головно з України, котрі свою працю звернули до «Наукового Товариства ім. Шевченка» у Львові і тим сповняють бажане культурного двигнення австрійських Русинів, бажане, яке проявило ся було ще в кружку петербурскої «Основи». Українська інтелігенція дала австрійским Русинам у підмогу не лише свою літературно-наукову і літературно-артистичну працю, але чоловіка, що засів на університетській кафедрі і з неї голосить історію нашої минушини, скріплюючи й поглиблюючи тим народну свідомість і національну єдність всеї України-Руси.

(Далі буде).

З Делегаций.

На вчерашнім засіданю австрійської делегации обговорювано дальше бюджет министерства справ заграничних.

Дел. Пацак говорив про відповідь міністра справ заграничних на інтерпеляцію в справі видаювань з Німеччини, жалив ся на різкий тон сеї відповіді і заявив, що Чехів не здержить від оборони їх народу ані різкість тону, ані грозьби. Відповідь міністра в справі видаювань є уложена на підставі актів, але не відповідає фактичним відносинам. Бесідник вказує на донесенє Neues Wiener Tagblatt-у з грудня 1899 р., в котрім сказано, що

правительства турингских держав наміряють приступити до видаювань, які однак опісля залишено. Бесідник називає по імені кількох робітників, котрих видалено лише длятого, що суть Славянами. Скоро міністер справ заграничних мішає ся в інші справи, які єго необхідно, то повинен передовсім старати ся о забезпеченє більшої охорони австрійским підданым за границею так, як се роблять правительства інших держав.

Дел. Пергелът виводить, що в Німеччині мимо великого розвою соціально-демократичного сторонництва не приходять до ніяких забурень, а то длятого, бо Німеччина розвинула ся економічно так високо, що навіть найнижчі верстви суспільности є вдоволені. Вже з сеї причини Австрія повинна підпирати економічні інтереси на внї, щоби забезпечити собі внутрішній спокій. Бесідник полемізує з вчерашню річю Крамаржа і закидає Чехам, що так на внї, як і у внутрі держави виступають все ворожо против німецького елемента.

Міністер справ заграничних, гр. Голуховский заявив, що не мішає ся ніколи у внутрішні справи Австро-Угорщини. Опозиция не має на свій заміт ніякого доказу. Бесідник задає собі питанє, куда ми властиво зайдемо з тими вічними підозріннями і зі стремленєм, шукати причин злого там, де їх нема. Кождий нехай буде в осуді своїх похибок трохи острійшим, а нехай трохи лагіднійше оцінює похибки інших, а тоді порозуміне буде можливе і зискає на тім так монархія, як і поодинокі народи. (Живі оплески). Тридержавний союз забезпечує мир. Сли Німеччина високо розвинула ся, а Австрія осталась по заду, то причина лежить в тім, що в Німеччині культивує ся, світову політику, а у нас справа язикова стоїть безнастанно на першій пляні і цілими днями відбувають ся дебати над тим, чи резервісти на контрольних зібранях мають зголосувати ся словом hier чи zde. Німеччина не мішає ся до справ Австрії, а бесідник мусить запротестувати против сего, щоби імя коронованого союзника втягано до дискусії. Дел. Крамарж жалувал ся на німецьку, заграничну прасу. Коли би міністер мав право цензури над прасою — то ужив би єго в першій ряді радше в відносинах до нашої праси, а спеціально до сеї, що не є писана по німецьки. Австрія відкликала тому війська з Крети, щоби не поносити дальшої відповідальности за се, що там могло би зайти. Бесідник стверджує ще раз, що реляції єго в справі видаювань є зовсім вірні.

При спеціальній дискусії над титулом «центральной заряд» дел. Гесман сильно атакував управителя прасового бюра в министерстві справ заграничних, а міністер, гр. Голуховский ставав в єго обороні.

Дел. Шнайдер обговорює справу торговлі дівчатами і домагає ся під сим зглядом енергічної інтервенції австрійских конзулярних урядів за границею.

По сій промові прийнято цілий бюджет звичайний і надзвичайний враз з додатковими кредитами министерства справ заграничних. З черги прийнято також окупаційний кредит, причім промовляв міністер Калляй.

Рух в руских товариствах.

В товаристві взаїмних обезпечень «Дністер» прибуло в місяці грудни м.р. 1.507 важних поліє на суму 2,055.039 зр. обезпеченої вартости з премією 12.407 зр. 42 кр.

Разом від 1. січня до кінця грудня видано 75.373 важних поліє на суму 39,799.488 зр. з премією 340.252 зр. 23 кр.

В році 1898 було 63.314 важних поліє на суму 34,038.084 зр. з премією 289.521 зр. 36 кр. прибуло отже в році 1899 більше о 12.059 поліє, 5,761.404 зр. обезпеченої вартости і 50,730 зр. 87 кр. премії.

Шкід прибуло в грудни 29 случаїв. Разом всіх від початку року до кінця грудня 1899 було 779 шкід. Веї шкоди суть вже поліквидовані і виплачені кромі 7 відшкодовань (в сумі загальної 1.120 зр. 89 кр.), котрі на разі здержано до укінчення доходжень судових, — зістали перед закінченєм року вже виплачені.

Сума всіх шкід разом з коштами ліквідації і надгородами за ратунок виносить brutto

207.560 зр. 65 кр., з чого відтруттивши часть ре-асекуровану остає на власний рахунок 99.100 зр. 85 кр.

В році 1898 було 753 шкід в сумі 197.763 зр. 63 кр. brutto, з чого оставало на власний рахунок 109.089 зр. 32 кр. т. є о 9.988 зр. 47 кр. більше.

Цифри ті показують, що Товариство «Дністер» поважно збільшило ся і щасливо минувший рік закінчило; з узисканої надвижки сплачена буде більша часть (1/4) фонду основного; — так що вже в слідуєчій році буде міг «Дністер» при помочи Божій приступити до зворотів, если біжучий рік рівно щасливо випадє. Близші дані і замкненє рахунків за р. 1899 подасть ся до відомости по засіданю Ради Надзираючої.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту «Дністер» у Львові, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою,

за місяць грудень 1899.

I. Стан довжний:

1. Уділи членів	66.416 кор. 53 сот.
2. Фонд резервовий	5.239 " 04 "
3. Спеціальна резерва	453 " 32 "
4. Вкладки:	
а) стан на початку грудня 1899	662.074 к. 19 с.
б) вложено в грудни	34.074 к. 56 с.
разом	696.148 к. 75 с.
в) винято в грудни	16.018 к. 87 с.
Стан з кінцем грудня	680.129 к. 88 с. 680.129 кор. 88 сот.
5. Сальдо процентів (побраних)	286.129 " 27 "
6. Непіднята дивід. за 1897/8	1.574 " 88 "
7. Сальдо коштів спору	36 " 56 "
8. З рахунку ріжних осіб	28 " 50 "
	Сума 782.559 кор. 98 сот.

II. Стан чинний:

1. Позички уділені:	
а) стан на початку місяця	648.547 к. 03 с.
б) уділено в грудни 1899	19.031 к. 91 с.
разом	667.578 к. 94 с.
в) сплачено в грудни 1899	16.021 к. 31 с.
Стан 31. грудня	651.557 к. 63 с. 651.557 кор. 63 сот.
2. Готівка в касі з 31. грудня 1899	5.849 " 72 "
3. Цінні папери фонду резерв.	5.163 " 68 "
4. Цінні папери інші:	
по курсі з 31. гр.	86.400 к. — с.
до того біж. купони	966 " 50 " 87.366 " 50 "
5. В шадн. почтовій (оборот чековий)	7.049 " 25 "
6. В інших товариствах і банках	13.556 " 74 "
7. Відписано з вартости цін. паперів ріжницю по курсі	1.111 " 50 "
8. Сальдо коштів адміністрації	10.903 " 96 "
	Сума 782.559 кор. 98 сот.

Членів прибуло 24, убуло 18, оставало з кінцем грудня 1899 1727 членів з 1771 декларованими уділами в сумі 88.550 кор.

Цілорічний рахунок зисків і страт і біланс активів і пасивів, як також квоту білансової надвижки (зиску) подасть ся до відомости по засіданю Ради Надзираючої.

Львів дня 31. грудня 1899.

Новинки.

— Нинішнє число «Руслана» висилаємо на оказ. Хто не хотів би бути нашим передплатником, зволить єго нам ласкаво відослати. Наших дотеперішних передплатників просимо о ширенє «Руслана» і присднуванє для него нових абонентів. Передплата «Руслана» коштує річно 10 зр. (20 корон), піврічно 5 зр. (10 корон), чвертьрічно 2 зр. 50 кр. (5 корон), місячно 85 кр. (1 кор. 70 сотиків).

— Відзначеня. Цісар надав радникови намісництва др. Станислави Дунаєскому в Тарнові ордер зелізної корони III. класи з увільненєм від такси, радникам намісництва Адамови Федоровичови в Ряшеві і Юліви Прокопчицови в Станиславові титул радників двору, також з увільненєм від такси, а гр. кат. парохви і деканови в Садках, о. Фр. Скульському, кавалерський хрест ордеру Франц-Йосифа.

— Стипендії. Виділ краєвий надав стипендії поміж іншими Русинам: Ів. Брикови, студ. фі-

льософії у Львові з фундації Базилевича-Товарищко (400 корон), Ол. Грабовскому, студ. медицини у Львові з фундації Борковских-Незабітовских (1.000 корон), Теод. Ів. Мокрицькому, студ. політехніки у Львові з фундації Гловінського (315 корон), Мик. Щербанюкови, учен. ІV. класу гімназ. в Коломиї з фундації Пукальського (200 корон), Теод. Срібному, учен. V. кл. гімназ. в Коломиї з фундації Гловінського (315 кор.), Андр. Луневі, учен. ІV. кл. рускої гімназ. у Львові з фундації Гловінського (315 корон), Мар. Паньчишинови, уч. V. кл. ІV. гімназії у Львові з фундації Гловінського (315 корон), Вол. Ром. Піотровському, учен. VIII. кл. рускої гімназ. в Перемишлі з фундації Гловінського (315 корон) і Ост. Савчукові, учен. VI. кл. школи реальної в Тернополі з фундації Гловінського (315 кор.).

— **Панна Ванда Радкевич** по сьвітлх виступах в люблянській опері сьпіває тепер в львівській опері. Сьпівачка зачудовує знатоків своїм сильним, низьким, альтовим голосом, о краснім і шляхотнім звучі.

— **На двірський обід**, що відбув ся в понеділок, були запрошені і явили ся поміж иньшими послі Охримович і Винницький. До дел. Охримовича промовив цісар: «Чи Ви перший раз в делегації?» — «Так єсть!» — Цісар: «Ви, панове, були дуже пильні!» — Охримович: «Хочемо до вторника або середі покінчити наші праці!» — Цісар: «Чи належите також до галицького Союму?» Пос. Охримович притакнув, а на замітку цісаря, що в такім разі жде его нова праця, відповів: «Думаю, що скорше буде скликаний парламент». — «І я так припускаю» — відповів цісар.

— **Валить ся школа.** Рада міста Львова винаймає при ул. Красіцьких, в каменіці Бардаха шість саль на поміщенє філіялок школи св. Анни. Вчора зарисувала ся там стеля. Дітий розпущено і почала ся реставрація саль. Дивним є факт, що сусідна каменіца під ч. 12. є власністю Ради міста і єї винаймає ся приватним партиям, місто щоби ужити єї на школу.

— **Моці Марії Абрамовичівної**, що загоріла на смерть у Львові, будуть на днях перевезені до родинного гробу в Софінолі під Уманем на Україні. Мати єї знає вже про все від 29. грудня. Ніхто їй не говорив, она нікого не питала, інстинктом матери зрозуміла нещастє і мовчала, жертвуючи свій біль Творцеві сьвіта. З такою самою резигнацією зносить смерть одиначки батько і брат. Здоровле пані Абрамовичевої полішило ся о стілько, що вертає вже на днях до своєї родини на російськім Поділю, а онієля до своїх дібр.

— **Артистичний промисл на парискій виставі.** На засіданю екзекутивного комітету красвої комісії для парискої вистави п. Франке змалював, як буде виглядати цілий павільон, призначений до поміщеня в одній з великих саль австрійського артистичного промислу на сегорічній парискій виставі. Будуть там законанські та коломийські декоративні мотиви, поміщені поміж чеським та стирійським павільоном. З важнійших річий варто згадати: меблі в гуцульськім стилю, з коломийської школи деревляного промислу, килими з Глинян, коломийські майоліки, коронкарські вироби із Закопаного та Каньчуги, гуцульський комин з фабрики Левінського і пр.

— **Збори Змієвського земства** в Росії ухвалили: а) щоби губерньскі збори поставили на порядку деннім справу знесеня тілесної кари для селян, б) щоби із екарбу державного виплачувано духовенству за безплатні відправи всіх християньських треб.

— **Лев Толстой**, як пишуть з Москви, вернув вже цілком до здоровля та забрав ся до нової повісті на основі життя селян.

— **Знесеня тілесної кари** по словам «Черниг. Від.» домагає ся знов чернигівське губерньске земство на основі одноголосної ухвали і з почину члена земства Хижнякова.

— **З Чернигова** пишуть знов до «Русск. Відом.» що 12-го грудня м. р. з урядового жерела стало відомим, що против предводителів дворяньства чернигівського повіту — Г. Н. Глібова і городницького повіту — М. Д. Карвольського-Гриневського виточено судове слідство за те, що допустили на зборах повітових розправу над знесенєм тілесних кар для селян.

— **Коли встануть монархи?** Цісар Франц-Йосиф мимо пізного віку, працює вже від години б. рано. На сніданє пє білу каву і хліб з маслом. Цісар Вільгельм, привычаєний, як всі Гогенцолерни, вставати від молодих літ рано, встає о год. 5., пє філіжанку кави і сїдає до роботи. Цар встає між годиною 9—10 рано і пє чай. Королева Вікторія не має означеної години вставаня. Не пє також ані кави, ані гербати, ані чоколяди. Она потребує чогось «сильнійшого», отже пє чарку «двіну», або «віски» з малою закускою і се робить їй дуже добре. Королі Італії, Швеції, Бельгії і Данії, турецький султан опускають ліжко, як звичайні люди. Один Мілян сербський, як розказують собі на ухо в Білгороді, встає коло полудня, а кладе ся спати, коли сьвітає, сьвідає довго і багато, а по сніданю кладе ся ще раз спати.

— **Ось вам свобода печати!** На предложене цензурного комітету генерал-губернатор Фінляндії рішив застановити обі в Купіо виходячі часописи «Новый Саволаксь» на все, а «Саволаксь Карелія» на 3 місяці. Читателями сих видаваних фінською мовою часописий були головно селяне купіоскої губернії. Наслідком застанови сих часописий вислано до генерал-губернатора депутацію з 15 селян з просьбою о знесенє розпорядку. Генерал-губернатор Бобриков відмовив просьбі. В місяць пізнійше заступник генерал-губернатора на внесенє цензурного комітету рішив на все застановити виходячий в Гельсінґфарсі на фінській мові гумористичний ілюстрований тижневник «Нашь-Матти». Блаженна сторона!

— **Російско-фінляндский дневник.** Від 13. с. м. почав виходити новий урядовий дневник фінляндского губернатора в. з. «Фінляндская Газета». В першім числі доказує сей дневник, що російське правительство не думає змінити внутрішніє відносини Фінляндії, як довго Фінляндці перестерігати не будуть законів і зістануть вірними підданими Росії. В Росії мусить бути один престол і одно правительство. Єдність власти не виключає автономії, противно ліпше хоронить загальні інтереси держави і застерігає свободу совісти. Новий орган каже, що буде попірати взаїмність фінляндско-російську і стремити до взаїмного пізнаня. В разі можливости буде виходити що тижня один нумер в фінській мові.

— **Еміґрація до Китаю.** З Австрії еміґрує множество людей за заробком до Китаю, де розчаровують ся. При копальнях і будовах залізниць можуть найти занятє лише інженери і будівляні підприємці. Робітниками суть тут переважно Китайці, що працюють о много дешевше, як иньші робітники. В виїмкових случаях можуть тут найти заробок спосібнійші мулярі і столярі.

— **Траґічна судьба.** З Неаполя пишуть, що пробував отроїти ся там у міскім парку якийсь Лаврицький, родом з Вильна, уроджений в 1865 р. Пролігнув він сильну дозу морфіни. Відвезено его до шпиталю, але пересьвідчено ся ураз, що він є умово хорий. Вертав із Сан Франціско в Каліфорнії, де розвів ся із жінкою, а що є лікарем з фаху, приїхав до Неаполю, аби вступити тут до санітарного відділу Червоного Хреста і поїхати на поле боротьби до Трансвалю. Лаврицького відослано до дому шалених.

— **Засипанє землею.** Із Заболотя на Шлеску пишуть: При копаню кирничї засипало ся тут 29. грудня 1899 р. двоє робітників. Стало ся се чистим випадком. Ландцух, на яким витягнуто відро, урвав ся, наслідком чого відро упало дуже сильно і потягло за собою двоє робітників. По хвилі засипала ся ціла кирничя. В ночі пересьвідчено ся, що нещасні жертви живуть іще. Они говорили, кликали о поміч. Повідомлено про се громадский уряд, він однак не поробив ніяких кроків навіть не дав знати до староства. Лише по 4 днях, коли стверджено, що нещасливі ще живуть, почато відкопувати кирничю. В неділю 7. с. м. жили ще нещасні, дня 8. один з них не жив вже. Страшна річ, що люди знали на горі про прикре положенє того чоловіка, а однак не бачили можности і надії ратунку, бо коли зачато відкопувати землю, кричав бідак що силеть ся на него пісок. Серед таких розпучних обставин місяцевий парох поблагословив его. Страшна се була хвиля, коли священник підніє серед голосного плачу численних присутних руку, аби поблагословити засипаного землею. Спровоаджено парешті жовнірів з Кариева, що намагали ся дістати до засипаного і дістали ся, але нашли лише трупа. Десятого дня по випадку чути було ще там голос, другої днини закінчив своє житє по причині голоду та недостачі повітря.

— **В Херсонщині** виставляли недавно в однім місті в театрі «Вій». Щоби догодити смакови провінціоноальной публіки, приладив антрепренер багато костюмів для «чортів». Охотників виступити в ролях безплатних артистів було багато, далеко більше як публіки в театрі. Все було готове до почину, коли хтось за кулісами крикнув «горить!». Чорти в повних костюмах розбігли ся. Публіка, що наслухала ся про «конець сьвіта», падаючи зьвізди і т. п., побачивши таку масу чортів, злякала ся. Невідомо, чи непорозумінє вияснило ся, але вранці баби запевняли, що не бачили спадаючих зьвізд, але чорти дійсно падали.

— **Божевільний убийник.** В швайцарскім кантоні, Швиц, закінчив ся перед кількома днями кривавий процес. Дня 31. серпня 1899 р. найдено в лісі два трупи, ще теплі і страшно покалічені. В мужчині пізнано тамошного дідича, Ант. Шулера, а в жінці паню Гігер, сусругу тамошного промисловця. Обое мали перетяті шиї сокирою, а крім сего мала жінка на тілі три глибокі рани, з котрих кожда була смертельна. Убийник зве ся Йосиф Іґліна. Є се молодий хлопець, що допустив ся страшного злочину, правдоподобно в нападї шалу, бо безпосередно по убитю обоїх осіб, удав ся з закривавленим топором до поблизького села, де его з трудом приловлено і звязано. На підставі швайцарских законів і ореченя лікарів, що в хвилі сповнення

убийства узнали его божевільним, увільнено Іґліна від всякої кари, а крім сего наложено на его родинне село обовязок, удержувати его до кінця житя і чувати, щоби божевільний, котрий тепер видає ся чоловіком зовсім нормальним, не повторив свого чину.

— **Загадочне убийство.** В багні, дільниці Point-du-Jour, як доносять з Ліону, найдено кільканайцять пачок з покряним тілом двоєх жінок. Слідство виказало, що одною з убитих була вдова Кафіно, 65-літна жінка, що мешкала з дочкою та зятем і пропала дня 19. грудня мин. року. Личности другої убитої жінки ще не стверджено; так само нема ніяких даних, хто міг допустити ся сего страшного убийства.

— **За неприличний рисунок** відбув ся в Парижі цілавий прасовий процес. Гумористичне париске письмо La Caricature помістило драстичний, сатиричний рисунок, на котрім зображено президента Трансвалю, Кріґера, як він частує різочкою королеву Вікторію. Поліція сконфісковала се число, однак не з причини обиди пануючого другої держави, але з причини неморальности рисунку, а прокуратория зажадала виміру уміркованої кари. Тимчасом судия увільнив видавця і рисовника, подаючи яко мотив оправдуючого приговору, що рисунок є вправді неприличною, політичною сатирою, але не нарушає ще змислу моральности.

— **Щасливе місто.** Від кількох днів повівала на поліційних вязницях в Будапешті біла хоругва на знак, що вязниці порожні. Щасливий Будапешт!..

— **Зміна політичних поглядів попугая.** Бруксельський «Petit bleu» розказує цікавий анекдот: Бельгійска королева хотіла ущасливити дитину одного з визначнійших достояників дарунком на Різдва і казала купити в сій цілі добре витресованого попугая. Коли принесеного птаха до королівської палати, двірська служба почула на великий причуд, як попугай почав кричати: A bas le roi de carton! Vive la republique! Радикальні погляди попугая обурили до тої степени двірську службу, що рішено удусити невинного птаха. На щастє інтервенція королевої уратувала попугая, що повтаряв без мисли слова, які зачув в часі остатних уличних заворушень. Королева казала віддати птаха давньому его властители, а той засоромлений таким поганим писемом попугая, забрав ся переробити політичні погляди свого вихованка. Коли принесено его в день Нового року до палати, попугай кричав уже: Vive le roi! Vive la reine!

— **Дрібні вїсти.** В Тернополі отроїв ся стрихнію в тамошнім податковім уряді ад'юнкт Михайло Новицький. Причина самоубийства досі незвісна. — В Острові під Тернополем загоріла селяньска родина, зложена з трех осіб. Муж і жінка умерли, а дитина находить ся в агонії. Такою самою смертюю скінчило двоє молодих людей в Байківцях під Тернополем, Ів. Возник, 25 літний господар і его жінка, Ярина, 19 літна на сам новий руский рік. Обое недавно побрали ся. — В Бруховичах під Львовом відбув ся поєдинок на пістолети між двома тіточними братьми, Чарняковским і Вояковским, що побили ся в часі процесу Брайтера на судовім коритарі. Оба стріляли в воздух, почім подали собі руку. — В минулу середу відбув ся у Львові поєдинок на шаблі між двома академіками на дуже острих услівях. Противники били ся так довго, доки один з них не був вже в силі володіти шаблею. Один з них відніє поважні рани в чолі і рамя, другий вийшов ціло. Причиною поєдинок була одна з найкрасших львівських панянок. — В Бурштині згорів млин кн. Яблоновского враз з мукою і збіжем. Шкода вносить понад сто тисяч злр.

Телеґрами.

Відень, 17. січня. Міністром для Галичини має зістати Пентак, а місце І. віцепрезидента припаде німецькій лівиці. В суботу надіють ся оголошеня лісти нового кабінету.

Прага, 17. січня. Поновний вибір Подліпно-го на бурмістра Праги непевний. Старочехи заявляють, що се становиско належить ся їм, бо перед трема роками они голосували лише під услівем взаїмности за Подліпним. Молодоческі дневники замічають, що по послідних подїях, викликаних квестією zde — належало би задемонструвати через одиодушний вибір Подліпно-го.

Помимо що вовна і розгар подорожі о 30% — продає ковдри і матраци по давних низьких цінах лише спеціальва робітня і магазин постели
2—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР**
Львів, Коперника ч. 5. Цінники даром

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
	6-10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6-20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6-50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	1-55	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	7-10	з Зимної-води	2-08	» » » дв. Підзамче	
	7-40	з Янова	2-45	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	
	7-55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8-30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7-44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	8-05	» » на дв. головний		до Янова	
	8-15	з Сокала, Рави рускої		9-35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Пίδα.
1-30	9-00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9-53	» » дв. гол.
	11-15	з Ярослава і Любачова	10-10	до Белця, Рави рускої, Сокала і Любачова	
1-50	11-55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова	12-50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.	
	1-01	з Янова		тільки в неділі і свята	
	1-40	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного тільки	2-15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вер.	
		від 7. вер. до 15. пад. включно		ресвя включно в неділі і свята	
2-20	5-15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Пίδα.	2-55	до Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2-35	5-40	» » на дв. голов.		до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів	
	5-55	з Сокала, Белаця і Любачова	3-05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	
			3-15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
Ніч			3-20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
8-45	6-10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова	3-26	до Брухович	
	6-20	з Іцкан, Сучави	5-25	до Ярослава	
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30.	Ніч		
		вересня щоденно, а від 1. червня до	6-21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
		15. вересня тільки в неділі і свята	6-40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
	7-58	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16.	6-50	до Янова від 1. черв. до 15. вер. т. в дні б.	
	8-15	серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7-00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
		з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7-10	до Сокала і Рави рускої	
	9-21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	7-20	до Тернополя дворець головний	
	9-55	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту	7-42	» » дворець Підзамче	
12-30	10-10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	7-47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
	10-08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Пίδα.	8-35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
	10-25	» » на дв. голов.	9-10	» » » 1. чер. до 30. жов. в . і св.	
	10-30	з Лавочного (Пешту) Хирова	2-36	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	
	12-10	зі Сколього, Калуша	10-50	до Кракова (Відня, Варшави), Ся ка	
	3-05	з Підволочиск на дворець Підзамче	11-10	до Підволочиск, Бродів дв. голов	
	3-31	» » на дворець головний	11-32	» » дв. Пίδα	
2-16	6-01	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока	4-10	до Кракова (Відня, Берлина)	
			5-50	до Брухович від 7. мая до 10. вер	

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Класическ ч. б) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклада їзд.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні

і **МОНЕТИ**

по най дешевшім кур-сі деннім не числячи ніякої провізії.

З. БОДЕНШТАЙН

Львів, ул. Кароля-Людвіка ч. 29.



поручає

— свій головний — фабричний —

склад інструментів музичних

як також великий вибір

інструментів самограючих та забавок для дїтий

по найнижшій ціні.



Подарки на Свята і Новий Рік!



Найдешевше **жерело купна**

так довго, поки запас старчить.

зр. 2-20

ніклеий анкровий ремонтаровий годинник кишеньковий з позолочуваним ланцушком.

зр. 4-65

добірний срібний ремонтаровий годинник кишеньковий разом з срібним американським ланцушком.

зр. 4-90

женський срібний ремонтаровий годинник разом з посрібленим ліпшим англійським ланцушком.

зр. 11-50

14-каратно-золотий годинник ремонтаровий разом з атласовою касетою та елегантним ланцушком.

Кожний годинник має 3-літну гваранцію.

зр. 1-50

коштує 6-каратовий перстень з елегантним каменем.

Річи посилає ся за послїплатаю або за попередним побранєм грошій. Сли річи не вподобають ся, можна звернути в протягу 8 днів, а взятї гроші звертає ся назад, так що купуючий не поносить ніякої страти.

Brüder Hurwiz, Exporthaus, — Krakau, Stradom 17.

— Богато ілюстровані цїнники висилає даром. — Агєнтів пошукує. —

Перша руска торгвля і рукодїльня

параментів церковних

і застави столової (сервісів) із хїньского срібла під фірмою

Евг. Спожарский і Вол. Устенський

у Львові, улица Руска ч. 1.

в каменїці тов. «Просвїта».

ТОРГОВЛЯ

поручає:

Свій богато заосмотренний склад всїляких товарів церковних.

Великий вибір хрестів желїзних нагробних.

Застави столові з хїньского срібла.

Всякі посилки полагаджуся відвортною почтою по найнижшій ціні.

Рукодїльня бронзівнича

принймає замовленя на всякі роботи із золота, срібла, бронзу і п. металів, як також до відовленя, позолочєня і посрібленя всякі церковні і домашні зваради.

Все виконує ся в найкоротшїм часї і по найнижшій ціні. 10—10

Хто хоче заробити

400

марок

місячно

певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під **V, 21,**

Аnnoncen Exped. **K. F. Wojtan** Leipzig-Lindenau.